

Perspectiefnota 2019 Midden-Drenthe

juni 2018

Inhoud

Inhoud.....	3
Samenvatting	4
1. Inleiding en leeswijzer.....	8
2. Onze omgeving	9
3. De financiën.....	11
4. Uitvoeringsagenda.....	13
5. Bestedingswensen	15
6. Lokale lasten.....	24
7. Bedrijfsvoering.....	25
8. Financiële spelregels.....	26

Samenvatting

Bestaand beleid

Deze Perspectiefnota is, anders dan we gewend zijn, vooral een nota over bestaand beleid.

Uitvoeringsagenda

Na de zomer 2018 gaan college, gemeenteraad en samenleving met elkaar bouwen aan een uitvoeringsagenda. In die agenda komen, zo veel als kan, concrete plannen met concrete bedragen.

De gemeenteraad gaat die agenda eind 2018 of begin 2019 vaststellen. De financiële gevolgen verwerken we begin 2019 in een begrotingswijziging.

Hoe staan we ervoor?

In deze Perspectiefnota laten we zien hoe het als gemeente financieel met ons gaat. De komende jaren hebben we veel geld te besteden. Tegelijk hebben we ook al veel plannen. Er komen nieuwe taken bij. En de ontwikkeling van de economie blijft onzeker. In de tabellen die volgen staat wat we verwachten.

Bestedingswensen

In tabel 3 staan de bestedingswensen op een rij. In een aantal gevallen kunnen we nog niet zeggen hoeveel een wens gaat kosten.

Als de gemeenteraad alle wensen overneemt, blijft er nog veel bestedingsruimte over. Dat geld blijft beschikbaar voor het opstellen van de uitvoeringsagenda.

Tabel 1: samenvatting saldo's.

Bestedingswensen	Krediet	Saldo exploitatie					Reserves			
		2018	2019	2020	2021	2022	Woon- en leefomgeving	Openbare ruimte	Conjunctuur	Dekking kapitaallasten ¹
Startbedragen na jaarrekening 2017 en voorjaarsnota 2018		438.000	1.147.000	2.143.000	2.497.000	3.022.000	900.000	996.000	7.840.000	9.761.000
Totaal bestedingswensen	600.000		-48.000	-48.000	-48.000	-48.000	0	-10.000	-200.000	0
Saldo bestedingsruimte cumulatief / saldo reserves		438.000	1.099.000	2.095.000	2.449.000	2.974.000	900.000	986.000	7.640.000	9.761.000
Saldo bestedingsruimte niet cumulatief per jaar ²			1.099.000	996.000	354.000	525.000				

¹ Uit deze reserve dekken we onder andere een deel van de investeringen voor wegen en bruggen. Dat gebeurt over een periode van 40 jaar. Omdat het om zo'n lange periode gaat, brengen we de onttrekkingen uit die reserve nog niet zichtbaar in mindering op het startbedrag.

² Het gaat in deze rij om de saldi van elk afzonderlijk jaar. Daarbij is het theoretisch uitgangspunt dat de ruimte in elk voorafgaand jaar volledig wordt ingezet.

Tabel 2: van zomer 2017 tot en met voorjaar 2018.

Onderwerpen	Saldo exploitatie				
	2018	2019	2020	2021	2022
Bedragen meerjarenraming begroting 2018	602.000	836.000	785.000	468.000	134.000
Bestedingsruimte in meerjarenraming ³	7.000	257.000	507.000	757.000	1.007.000
Bestedingsruimte ingevuld		-135.000	-260.000	-449.000	-449.000
Effecten circulaires gemeentefonds (t/m meicirculaire 2018)	502.000	777.000	1.648.000	2.347.000	3.088.000
Besluiten en veranderingen tot en met voorjaarsnota 2018	-673.000	-412.000	-447.000	-482.000	-519.000
Veranderingen in de begroting 2019 op basis van de aangeleverde mutaties. Dit is exclusief effecten salariskosten, renteontwikkelingen en doorrekeningen.		-177.000	-90.000	-143.000	-239.000
Totaal aanwezige ruimte	438.000	1.147.000	2.143.000	2.497.000	3.022.000
Niet cumulatief		1.147.000	996.000	354.000	525.000

³ Al een flink aantal jaren geleden heeft de gemeenteraad uitgesproken dat hij elk jaar een structureel bedrag beschikbaar wilde hebben voor nieuw beleid. De laatste paar jaren gaat het daarbij om een bedrag van € 250.000 per jaar. Eerder was dat bedrag nog hoger. Daarom staan deze bedragen in onze ramingen.

Tabel 3: bestedingswensen in afgeronde bedragen

Bestedingswensen	Krediet	Saldo exploitatie					Reserves			
		2018	2019	2020	2021	2022	Woon- en leefomgeving	Openbare ruimte	Conjunctuur	Dekking kapitaal-lasten ⁴
Bestedingswensen (al besloten):										
Verhoging krediet nieuwbouw VO	9.050.000		108.000	233.000	422.000	422.000				
Fietspad Garmingerstukken	580.000		21.000	21.000	21.000	21.000				
Fietspad De Zeven Blokken	200.000		6.000	6.000	6.000	6.000				
subtotaal	9.830.000		135.000	260.000	449.000	449.000				
Masterplan Orvelte	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm		
Renovatie Harm Smeengeschool	pm	pm	pm	pm	pm	pm				
Her. centr. Kamp Westerbork							pm	pm		
Baggerplan vijvers	600.000	0	48.000	48.000	48.000	48.000				
Vrijetijdseconomie		pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm		
Aanpak lelijke gebouwen								10.000		
Ontwikkeling VAM-berg	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm		
Survivalbaan Westerbork	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm		
Bedrijfsvoering									200.000	
	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	
Norgerbrug	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm		
Woonservicezone	pm	pm	pm	pm	pm	pm				
Omgevingswet			pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	
Totaal bestedingswensen	600.000	0	48.000	48.000	48.000	48.000	0	10.000	200.000	

⁴ Uit deze reserve dekken we onder andere een deel van de investeringen voor wegen en bruggen. Dat gebeurt over een periode van 40 jaar. Omdat het om zo'n lange periode gaat, brengen we de onttrekkingen uit die reserve nog niet zichtbaar in mindering op het startbedrag.

1. Inleiding en leeswijzer

Nieuwe bestuursperiode

Deze Perspectiefnota is de eerste in de bestuursperiode 2018 – 2022. De verkiezingen van maart 2018 zijn achter de rug. En een paar weken terug hebben vier partijen een coalitieakkoord gesloten. Dat akkoord wijst ons als college welke richting we de komende vier jaren op gaan.

In het coalitieakkoord staat onder andere dat we na de zomer 2018 aan de slag gaan met een uitvoeringsagenda. We gaan dan met de samenleving en de gemeenteraad het akkoord vertalen in concrete acties en plannen.

In deze Perspectiefnota komt u daarom die nieuwe acties en plannen nog niet tegen. De plannen die wel in deze nota staan, heeft de gemeenteraad bijna allemaal al eerder gemaakt of benoemd. Daardoor is het dit keer een kortere nota dan u gewend bent. Ook zorgen we er in deze nota voor dat er geld beschikbaar blijft om die nieuwe acties en plannen te betalen. Want nieuw beleid kost meestal geld, ook in de bedrijfsvoering.

Opzet nota

De opzet van de nota is als volgt.

In hoofdstuk 2 vertellen we welke ontwikkelingen er zijn die invloed hebben op onze gemeente. We noemen dat hoofdstuk ‘Onze omgeving’.

In hoofdstuk 3 laten we zien hoe het financieel met onze gemeente gaat. Niet alleen in 2019, maar ook in de jaren erna. Dat hoofdstuk heeft de titel ‘De financiën’.

In hoofdstuk 4 gaan we in op de ‘Uitvoeringsagenda’.

In hoofdstuk 5 staan alle ‘Bestedingswensen’ voor 2019 op een rij.

In hoofdstuk 6 geven we apart aandacht aan de ‘Lokale lasten’.

In hoofdstuk 7 gaan we kort in op de ‘Bedrijfsvoering’.

Het slothoofdstuk – hoofdstuk 8 - bevat de ‘Financiële spelregels’ die we als college bij de Perspectiefnota hebben gebruikt. Denk aan rentepercentages, indexeringspercentages e.d.

2. Onze omgeving

Economische groei

Economisch gaat het de laatste jaren weer beter. De economie groeit, de werkloosheid wordt minder.

We merken dat als gemeente op verschillende manieren. Bijvoorbeeld doordat het aantal mensen met een uitkering weer wat daalt. Een ander voorbeeld: we krijgen als gemeente van het Rijk meer geld dan we de laatste tijd gewend waren. Dat blijft de komende jaren zo, is de bedoeling.

Nieuwe taken

Er komen ook nieuwe taken bij. We krijgen als gemeenten steeds meer verantwoordelijkheden op het gebied van duurzaamheid, energie en klimaat. Een ander voorbeeld is de komst van de Omgevingswet.

We moeten ook nog verder met wat de transformatie in het sociaal domein heet: de Participatiewet, de Jeugdzorg en de WMO op een nieuwe manier uitvoeren.

En we hebben te maken met extra taken en kosten om goed met onze informatie om te gaan. Denk bijvoorbeeld aan nieuwe regels voor privacy.

Voor al deze taken hebben we het extra geld van het Rijk waarschijnlijk hard nodig!

Onzekerheden

Tegelijk kunnen we niet met zekerheid zeggen of de positieve verwachtingen uitkomen. Dat zit vaak in gebeurtenissen die over de hele wereld invloed hebben. Politieke en economische ontwikkelingen ver weg of dichtbij maken ook voor onze gemeente verschil.

We hebben als gemeente geen invloed op zulke ontwikkelingen. Omgekeerd: we weten wel dat die ontwikkelingen ook Nederland en de Nederlandse economie raken. En uiteindelijk dus ook onze eigen begroting.

Daarom blijven we verstandig met ons gemeentelijk geld omgaan.

Ongelijkheid

Niet al onze inwoners merken evenveel van de groei in welvaart. Inwoners met een beperking, inwoners met een uitkering – het kan zomaar zijn dat zij in hun portemonnee weinig of niets merken van de groeiende welvaart.

Daarom is het sociaal beleid een belangrijke pijler in het coalitieakkoord.

Met elkaar

Bij alles wat we als gemeente gaan doen geldt: we doen het met elkaar: met de samenleving, met de gemeenteraad en met de ondersteuning van de medewerkers.

3. De financiën

De komende jaren

Op de volgende pagina staat in een tabel hoe de gemeente er de komende jaren financieel voor staat.

In de tabel beginnen we met de cijfers uit de begroting 2018: hoe dacht de gemeenteraad toen dat het de komende jaren zou gaan?

Daarna laten we zien wat de gevolgen zijn van het beleid van het Rijk. Daarvoor krijgen we een paar keer per jaar een brief van het Rijk, een zogeheten circulaire. In die circulaire vertelt het Rijk hoeveel geld ze van plan is om aan de gemeenten te betalen. In dit geval hebben we vier circulaire's die we verwerken.

Verder heeft de gemeenteraad de afgelopen periode ook besluiten genomen die geld kosten. Dat zetten we ook in de tabel.

Als laatste laten we zien wat er in de cijfers verandert als we voor 2019 rekening houden met de actuele aantallen, prijzen e.d.

Als we dat allemaal gedaan hebben, weten we hoeveel geld we de komende jaren waarschijnlijk hebben. In het volgende hoofdstuk zetten we dan op een rij welke wensen we voor 2019 hebben. We laten zoveel mogelijk zien wat die wensen kosten. Zodat duidelijk wordt of daar genoeg geld voor is en wat er dan nog over blijft.

Reserves

De vorige gemeenteraad heeft het ook al gezegd: het is tijd om weer een keer te kijken naar onze reserves. Welke hebben we nodig, hoeveel geld willen we daarin hebben, hoe gaan we ze noemen enzovoort.

We gaan deze vragen niet nu al beantwoorden. Maar we doen dat als we met de uitvoeringsagenda aan de slag gaan. Die hebben alles met elkaar te maken: wát we als gemeente willen doen, wat dat kost en hoe we dat betalen.

Tabel 4

Onderwerpen	Saldo exploitatie				
	2018	2019	2020	2021	2022
Bedragen meerjarenraming begroting 2018	602.000	836.000	785.000	468.000	134.000
Bestedingsruimte in meerjarenraming ⁵	7.000	257.000	507.000	757.000	1.007.000
Bestedingsruimte ingevuld		-135.000	-260.000	-449.000	-449.000
Effecten circulaire gemeentefonds (t/m meicirculaire 2018)	502.000	777.000	1.648.000	2.347.000	3.088.000
Besluiten en veranderingen tot en met voorjaarsnota 2018	-673.000	-412.000	-447.000	-482.000	-519.000
Veranderingen in de begroting 2019 op basis van de aangeleverde mutaties. Dit is exclusief effecten salariskosten, renteontwikkelingen en doorrekeningen.		-177.000	-90.000	-143.000	-239.000
Totaal aanwezige ruimte	438.000	1.147.000	2.143.000	2.497.000	3.022.000
Niet cumulatief		1.147.000	996.000	354.000	525.000

⁵ Al een flink aantal jaren geleden heeft de gemeenteraad uitgesproken dat hij elk jaar een structureel bedrag beschikbaar wilde hebben voor nieuw beleid. De laatste paar jaren gaat het daarbij om een bedrag van € 250.000 per jaar. Eerder was dat bedrag nog hoger. Daarom staan deze bedragen in onze ramingen.

4. Uitvoeringsagenda

Nieuw

In het coalitieakkoord staat dat het college na de zomer 2018 aan de slag gaat met een uitvoeringsagenda. Dat gebeurt samen met de gemeenteraad en de samenleving.

Dat doen we als gemeente voor het eerst, op deze manier een uitvoeringsagenda opstellen. In dit hoofdstuk zetten we onze eerste gedachten daarover op papier.

College en gemeenteraad

We willen als college samen met de gemeenteraad naar de samenleving om aan de uitvoeringsagenda te bouwen. Daarom willen we er ook graag met de gemeenteraad over nadenken hoe we dat gaan doen.

Dat nadenken kan met de hele gemeenteraad. Het kan ook met een afvaardiging. We horen in het debat over deze Perspectiefnota graag wat de mening van uw gemeenteraad is.

We denken dat we dan zo spoedig na de zomervakantie samen afspraken kunnen maken. Die afspraken kunnen gaan over bijvoorbeeld de volgende vragen.

- Welke onderwerpen kunnen aan bod komen?
- Wie gaan we om een mening vragen?
- Hoe gaan we dat doen?
- Wat gaan we met de meningen uit de samenleving doen en hoe koppelen we dat terug?

Voor ons als college is het coalitieakkoord leidend. Tegelijk biedt dat akkoord ruimte om nieuwe en frisse ideeën een kans te geven. En de coalitiepartijen hebben gezegd dat ze openstaan voor de ideeën van andere partijen.

Tijd en geld

We willen zo snel mogelijk aan de slag. We weten ook dat het tijd kost om met elkaar zo'n agenda op te stellen. Meer tijd dan als we het alleen en zonder inspraak zouden doen. Die tijd is het zeker waard!

Een eerste inschatting van onze kant: als we met veel energie, enthousiasme en inzet aan het werk gaan, kunnen de resultaten er eind 2018 of begin 2019 liggen.

De financiële gevolgen zitten dan nog niet in de begroting 2019. De begroting 2019 zal dus, net als de Perspectiefnota, beleidsarm zijn.

De gevolgen van de uitvoeringagenda kan de gemeenteraad begin 2019 in een raadsvergadering in de begroting verwerken. We hebben dan eenmalig een extra stap in de planning- en controlcyclus.

Zoals gezegd, we doen dit voor de eerste keer. We hebben daarvoor ondersteuning nodig van mensen die zo'n proces goed kunnen begeleiden. We gaan ervan uit dat we daar ook incidenteel geld voor nodig hebben. Daarom noemen we dit bij de bestedingswens 'Bedrijfsvoering' als apart punt.

Aftrap

We zijn als college enthousiast om dit te gaan doen. We begrijpen dat we voor de zomervakantie 2018 niet nog heel veel kunnen doen. Toch willen we dit enthousiasme levend houden. Daarom proberen we als college nog voor de zomervakantie een inspiratieavond over dit onderwerp te organiseren. De avond is bedoeld voor raads- en commissieleden, het college en een vertegenwoordiging van de ambtelijke organisatie.

5. Bestedingswensen

Samenvatting

In de tabel op de volgende pagina staan alle bestedingswensen voor 2019 samengevat. Zo is meteen duidelijk wat het kost om al die wensen waar te maken. Soms weten we al wel dat we het in 2019 gaan doen, maar kunnen we nog geen bedrag noemen. Dan staat er pm.

Tabel

Bestedingswensen	Krediet	Saldo exploitatie					Reserves			
		2018	2019	2020	2021	2022	Woon- en leefomgeving	Openbare ruimte	Conjunctuur	Dekking kapitaal-lasten ⁶
Bestedingswensen (al besloten):										
Verhoging krediet nieuwbouw VO	9.050.000		108.000	233.000	422.000	422.000				
Fietspad Garmingerstukken	580.000		21.000	21.000	21.000	21.000				
Fietspad De Zeven Blokken	200.000		6.000	6.000	6.000	6.000				
subtotaal	9.830.000		135.000	260.000	449.000	449.000				
Masterplan Orvelte	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm		
Renovatie Harm Smeengeschool	pm	pm	pm	pm	pm	pm				
Her. centr. Kamp Westerbork							pm	pm		
Baggerplan vijvers	600.000	0	48.000	48.000	48.000	48.000				
Vrijetijdseconomie		pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm		
Aanpak lelijke gebouwen								10.000		
Ontwikkeling VAM-berg	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm		
Survivalbaan Westerbork	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm		
Bedrijfsvoering									200.000	
	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	
Norgerbrug	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm		
Woonservicezone	pm	pm	pm	pm	pm	pm				
Omgevingswet			pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	
Totaal bestedingswensen	600.000	0	48.000	48.000	48.000	48.000	0	10.000	200.000	

⁶ Uit deze reserve dekken we onder andere een deel van de investeringen voor wegen en bruggen. Dat gebeurt over een periode van 40 jaar. Omdat het om zo'n lange periode gaat, brengen we de onttrekkingen uit die reserve nog niet zichtbaar in mindering op het startbedrag.

Bestedingsruimte

In totaal is er in 2022 sprake van een bestedingsruimte van € 3,02 miljoen. Als u de bestedingswensen voor 2019 overneemt, blijft er ongeveer € 2,97 miljoen over.

Dat bedrag blijft dus beschikbaar om met elkaar aan de uitvoeringsagenda te werken. In die uitvoeringsagenda ligt de ruimte voor nieuwe wensen en nieuw beleid.

Besluit

U neemt als gemeenteraad nu nog geen besluit dat u de bedragen ook echt gaat uitgeven. Dat doet u pas als u de begroting 2019 vaststelt. Of soms als u in de gemeenteraad een apart besluit over een onderwerp neemt.

Tegelijk: we vragen u wel om tijdens het debat over de Perspectiefnota te zeggen wat u van de bestedingswensen vindt. Dan nemen we uw mening mee als we de begroting verder voorbereiden.

De wensen op en rij

5.1. Masterplan Orvelte

De gemeenteraad heeft ermee ingestemd dat er een masterplan Orvelte komt. Samen met het dorp bereiden we dat plan voor. We schrijven in dat plan ook op wat we gaan doen, hoeveel geld we nodig daarvoor hebben.

De gemeenteraad heeft al een bedrag beschikbaar gesteld van € 100.000. Daaruit betalen we vooral voorbereidingskosten. Van dat bedrag hebben we daarom al een deel gebruikt. De komende periode wordt duidelijk worden of er extra geld nodig is en hoeveel dat dan is.

Masterplan Orvelte			
krediet	structureel bedrag	incidenteel bedrag	incidenteel ten laste van
pm	pm	pm	nader te bepalen

5.2. Renovatie Harm Smeengeschool

De Harm Smeenge heeft een renovatie nodig. Het college is met het schoolbestuur in overleg over wensen en mogelijkheden. We hebben tot nu toe verschillende mogelijkheden onderzocht. We kunnen op dit moment nog geen goede inschatting maken van de kosten.

Renovatie Harm Smeengeschool			
krediet	structureel bedrag	incidenteel bedrag	incidenteel ten laste van
pm	pm	pm	pm

5.3. Herinneringscentrum Kamp Westerbork

Het Herinneringscentrum Kamp Westerbork werkt aan plannen voor vernieuwing. We vinden dit centrum als gemeente belangrijk. De gemeenteraad heeft daarom gezegd dat onze gemeente bij de vernieuwing een rol mag spelen. Dat kan ook betekenen dat we met geld ondersteunen. We gaan ervan uit dat het Herinneringscentrum een verzoek zal doen voor een bijdrage in geld.

Herinneringscentrum Kamp Westerbork			
krediet	structureel bedrag	incidenteel bedrag	incidenteel ten laste van
		pm	nader te bepalen

5.4. Baggerplan vijvers

De gemeenteraad heeft gezegd dat er groot onderhoud nodig is aan de vijvers Pinksterbloem, Asserweg-Noordveen en de Haven. De gemeenteraad heeft hierover in november 2017 een brief gekregen. Daarin staat hoe we het willen aanpakken en hoeveel het ongeveer gaat kosten. Ook staat in die brief dat we van het waterschap verwachten dat ze meebetalen.

We kijken eerst naar de vijver bij de Pinksterbloem. Samen met de buurtbewoners gaan we kijken naar wat we kunnen doen met de groenstroken langs de vijver. Op dit moment verwachten we dat het werk in totaal € 600.000 kost. € 520.000 voor de uitvoering en € 80.000 voor projectleiding en directievoering. We komen met een definitief plan naar de gemeenteraad voordat we het geld uitgeven.

Baggerplan vijvers			
krediet	structureel bedrag	incidenteel bedrag	incidenteel ten laste van
€ 600.000	€ 48.000		

5.5. Vrijetijdseconomie

De gemeenteraad heeft de koersnota Vrijetijdseconomie vastgesteld. In die nota staat dat er een nieuwe stichting komt. Ook staat er in dat er een toeristisch regisseur nodig is. Later dit jaar wordt duidelijk hoeveel dit kost, wie welk bedrag betaalt en welk bedrag daar eventueel extra voor nodig is.

Vrijetijdseconomie			
krediet	structureel bedrag	incidenteel bedrag	incidenteel ten laste van
	pm	pm	pm

5.6. Aanpak lelijke gebouwen

De gemeenteraad heeft in het welstandsbeleid de mogelijkheid opgenomen om op te treden tegen lelijke gebouwen e.d. Het college gaat een plan van aanpak maken. Daarin zullen we kijken naar minstens één concrete situatie om ervaring op te doen. Daarvoor hebben we een klein bedrag nodig. Dat geld hebben we nodig voor externe ondersteuning in zo'n proces.

Aanpak lelijke gebouwen			
krediet	structureel bedrag	incidenteel bedrag	incidenteel ten laste van
		€ 10.000	reserve Openbare ruimte

5.7. Ontwikkeling VAM-berg

De provincie wil de VAM-berg ontwikkelen tot een recreatieve voorziening. We zijn als Midden-Drenthe een belangrijke fietsgemeente. Op dit moment wordt er gewerkt aan een fietsroute op de VAM-berg. We gaan kijken hoe we die route aan kunnen laten sluiten op andere fietspaden in de buurt.

Ontwikkeling VAM berg			
krediet	structureel bedrag	incidenteel bedrag	incidenteel ten laste van
pm	pm	pm	pm

5.8. Survivalbaan Westerbork

We hebben voor de reconstructie van de Brandenweg in Westerbork grond aangekocht. Op de kruising Brandenweg - Tilbrugstraat hebben we een perceel gekocht waar een survivalbaan ligt. Deze baan moet dus naar een andere plek in Westerbork. Er zijn verschillende plekken die geschikt zijn of die we geschikt kunnen maken voor een survivalbaan. Die keuze moeten we nog maken. Omdat we nog niet weten welke plek het wordt, kunnen we nog geen bedrag noemen. We verwachten het hele proces van voorbereiding, begeleiding en realisatie af te ronden in 2019.

Survivalbaan Westerbork			
krediet	structureel bedrag	incidenteel bedrag	incidenteel ten laste van
pm	pm	pm	pm

5.9. Bedrijfsvoering

We geven in hoofdstuk 6 apart aandacht aan de bedrijfsvoering. Zoals eerder afgesproken heeft de organisatie drie jaar de tijd om de laatste bezuinigingen op te lossen. Voor dat doel is in 2019 voor het laatst een frictiebudget nodig.

Als gemeente hebben we kort geleden onderzoek gedaan naar de arbeidsomstandigheden van onze medewerkers. Zo'n onderzoek moeten we op grond van de wet doen.

We zoeken nu uit wat we met de uitkomsten van het onderzoek moeten doen. Dan kijken we ook welke kosten we daarvoor moeten maken. Daarvoor staat in de tabel een pm.

Het opstellen van een uitvoeringsagenda, samen met de raad en de samenleving, vraagt extra inzet. Ook dat valt in de tabel onder de pm.

Bedrijfsvoering (I)			
krediet	structureel bedrag	incidenteel bedrag	incidenteel ten laste van
		€ 200.000	Conjunctuurreserve
pm	pm	pm	pm

5.10. Norgerbrug

We zijn in gesprek met inwoners, met de provincie en met de gemeentes Assen en Noordenveld. Samen kijken we op welke manier het verkeer het beste kan lopen rond de Norgerbrug.

Norgerbrug			
krediet	structureel bedrag	incidenteel bedrag	incidenteel ten laste van
pm	pm	pm	pm

5.11. Woonservicezone Beilen

In 2019 gaan we samen met de andere partijen verder werken aan de Woonservicezone in Beilen. Als gemeente gaan we verder met plannen voor het gebied De Wever en de omgeving van de oude peuterspeelzaal Beilerkorf. Als de plannen klaar zijn, weten we wat het gaat kosten.

Woonservicezone Beilen			
krediet	structureel bedrag	incidenteel bedrag	incidenteel ten laste van
pm			

5.12. Omgevingswet

Er komt een nieuwe wet voor het inrichten van de ruimtelijke omgeving: de Omgevingswet. De voorbereidingen lopen een aantal jaren. Ook in 2018 heeft de gemeenteraad geld beschikbaar gesteld voor de voorbereidingen. We gaan ervan uit dat we in 2019 opnieuw geld nodig hebben. Hoeveel kunnen we nog niet zeggen.

Omgevingswet			
krediet	structureel bedrag	incidenteel bedrag	incidenteel ten laste van
pm	pm	pm	pm

Kredieten

In de begroting 2018 staan in de meerjarenraming onder andere de lasten vanaf 2019 voor twee fietspaden, voor wegen en bruggen en voor riolering. U moet de kredieten zelf in de begroting 2019 nog beschikbaar stellen. Dat zullen we opnemen in de concept begroting 2019.

Veranderingen tussen Perspectiefnota en begroting

Er zitten een paar maanden tussen het maken van de Perspectiefnota en het maken van de begroting. In die periode gebeurt het volgende.

- Als we begroting maken, houden we rekening met aantal jaarlijkse veranderingen. Veranderingen in prijzen, aantallen enzovoort. Die veranderingen hebben we nog niet allemaal mee kunnen nemen in de Perspectiefnota.
- Sommige onderwerpen uit de lijst hiervoor zijn dan misschien al wat concreter. Zodat we de pm kunnen vervangen door een bedrag. Dat zullen we dan in de begroting verwerken.

In de aanbiedingsbrief bij de begroting zullen we precies opschrijven wat er anders is dan in de Perspectiefnota.

6. Lokale lasten

Lokale lasten

De onroerendezaakbelasting (OZB), de afvalstoffenheffing en de rioolheffing noemen we samen onze lokale lasten. Inwoners, instellingen en bedrijven moeten die belastingen en heffingen aan de gemeente betalen.

Er zijn nog meer bedragen die mensen aan de gemeente moeten betalen. Bijvoorbeeld voor het aanvragen van een paspoort of een vergunning. Die kosten noemen we leges. Het gaat daarbij dus om de betaling voor een dienst of product voor een inwoner, instelling of bedrijf. Daarom tellen we deze betalingen niet mee bij de lokale lasten. De kosten van leges kunnen nooit hoger zijn dan de werkelijke kosten.

OZB

Voor de OZB hanteren wij de afspraken zoals vastgelegd in het coalitieakkoord. Voor de begroting 2019 geldt het percentage zoals genoemd in de CBS-prognose van 6 maart 2018, te weten 2,3%. Op de OZB-tarieven passen we dus in 2019 de inflatiecorrectie van 2,3% toe.

Afvalstoffenheffing en rioolheffing

De exacte berekeningen moeten nog gemaakt worden voor afvalstoffen- en rioolheffing. Er is een aantal ontwikkelingen die een verhogend effect kunnen hebben op het tarief, zoals:

- Hogere kosten voor de aanbesteding straatreiniging.
- Extra kosten PMD in verband met afkeuring en het vooraf sorteren van het PMD.

Voor de rioolheffing zijn er geen directe ontwikkelingen. Voorlopig kan hier uitgegaan worden van het huidige tarief van € 238,50.

7. Bedrijfsvoering

De afgelopen jaren hebben we als gemeente veel moeten bezuinigen. Daarbij hebben we ook flink bezuinigd op onze organisatie.

Daardoor is de financiële ruimte in de organisatie grotendeels verdwenen. Telkens als er iets bijzonders gebeurt, moeten we als college extra geld aan de gemeenteraad vragen. Bijvoorbeeld bij langdurige ziekte. En als we als college nu nieuwe taken krijgen, hebben we daarvoor meer personeel en dus meer geld voor nodig.

Na de zomer 2018 beginnen we met onze uitvoeringsagenda. Dan zullen we niet alleen kijken naar wát we willen doen. We gaan er ook goed op letten dat er voldoende geld is om de plannen uit te voeren.

Als er tot die tijd toch extra geld nodig is, zullen we u als raad daarvoor een apart voorstel voorleggen. Dat hebben we onder andere gedaan bij ons voorstel over de jaarstukken 2017.

8. Financiële spelregels

Hieronder staan de uitgangspunten voor de begroting 2019 en de meerjarenraming tot en met 2022.

Basis

- De begroting 2018 inclusief voorjaarsnota vormt de basis.

Ontwikkeling lasten

Omschrijving	2019	2020	2021	2022
• Effecten salarissen				
Loonontwikkeling	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%
Sociale lasten werkgever	0,50%	0,50%	0,50%	0,50%
• Uitgangspunt voor de toe te passen rentepercentages:				
Aantrekken lang geld	1,75%	1,75%	1,75%	1,75%
Aantrekken kort geld	0,00%	0,00%	0,25%	0,50%
Bespaarde rente	3,63%	3,52%	3,48%	3,43%
Rente nieuwe investeringen	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%
Rente bouwgrond	2,21%	2,14%	2,05%	1,85%
Renteomslag	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%
• Gemeenschappelijke regelingen en grote gesubsidieerde instellingen				
gemiddelde jaarlijkse verhoging	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%
Tenzij zij zelf met een meerjarenbegroting komen. Dan wordt deze aangehouden.				
• De verwachte prijsontwikkeling van de niet direct te beïnvloeden tarieven van derden worden opgenomen.				
Dit betreft onder andere: meerjarige contracten, vervangingsinvesteringen, onderhoud gebouwen, materieel, stroom, gas, water, olie, benzine, premies voor verzekeringen, waterschapslasten en belastingen en heffingen.				
• Btw aanpassingen. Als onderdeel van het regeerakkoord heeft het kabinet besloten om met ingang van 2019 het lage btw-tarief van 6% te verhogen naar 9%. Voor ons geldt dit maar voor een beperkt aantal producten.				
• Het kabinet heeft ook aangekondigd dat de btw-sportvrijstelling met ingang van 2019 zal worden gewijzigd. De wijziging van de sportvrijstelling heeft gevolgen voor de aftrek van btw voor onze sportaccommodaties en zwembaden. Wij hebben diverse sportproducten. Deze aanpassing heeft forse gevolgen voor onze lasten. Hiertegenover staat dat wij ook geen btw meer hoeven af te dragen op onze baten. Toegezegd is dat wij deze meerkosten kunnen declareren. De betreffende budgetten zullen verhoogd worden met de btw en wij zullen een stelpost opnemen om deze meerkosten te kunnen declareren.				

Ontwikkeling baten

Omschrijving	2019	2020	2021	2022
• Gemeentelijke belastingen				
OZB voor 2019 ⁷	2,30%	2,00%	2,00%	2,00%
Forensen	2,30%	2,00%	2,00%	2,00%
• Toeristenbelasting wordt berekend door aantal overnachtingen keer € 1,30. Het tarief per overnachting blijft ongewijzigd.				
• Het tarief voor de afvalstoffenheffing is gebaseerd op een volledige kostendekking inclusief het verdisconteren van de kwijtschelding.				
• Het kostendekkend tarief van de rioolheffing wordt vastgesteld vanuit het Watertakenplan inclusief het verdisconteren van de kwijtschelding.				
• Kostendekkende leges voor de omgevingsvergunning.				
• Kostendekkende leges Lijkbezorgingsrechten voor de door te berekenen kosten.				
• Overige belastingen en leges	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%

⁷ bron: De geharmoniseerde consumentenprijsindex (cpi) 2019 komt uit de Kerngegevensstabel 2016-2019 en staat onder het onderdeel Prijzen, lonen en koopkracht..